

ליל שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ז

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"א המדבר ממדת ההתחדשות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כשנופל אדם ממדרגתו ידע שמן השמים הוא, כי התרחקות תחילת התקרבות, על כן נפל, שיתעורר יותר להתקרב להשם יתברך, ועצתו שיתחיל מחדש ליכנס בעבודת ה', כאילו לא התחיל עדיין כלל מעולם, "זוה כלל גדול בעבודת ה', שצריכין ממש בכל יום להתחיל מחדש", עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה לימוד זאת של רביז"ל, היינו מדת "ההתחדשות", הוא כלל ועיקר גדול בכל חיי האדם, שצריכין להתחיל בכל יום מחדש, כאילו עדיין לא התחיל כלל מעולם, ולא יחשוב מיום האתמול כלל, כי רוב הנפילות והירידות של האדם, נמשכים ממה שחושב מאתמול, שלא הצליח אתמול ללמוד כראוי, ולא הצליח אתמול להתפלל כראוי, ומחמת זה הוא נופל בדעתו היום, שמן הסתם גם היום יהיה כך כמו אתמול, ומתייאש מלהגיע לראות איזה טוב בחיים, אבל כשירגיל עצמו במדת ההתחדשות, היינו לא לחשוב מיום האתמול כלל, רק להשים כל עיונו על היום, אזי יצליח מאד בחיים, כי בכל פעם ינסה למלאות כל יום, עם הרבה טוב אמיתי ונצחי, ויחטוף לעצמו המון נקודות טובות של תורה ותפילה מצוות ומעשים טובים, ואזי ירכוש לעצמו הון גדול ונכסים רבים למען ביתו הנצחית לעולם הבא, כי על כל מצוה ועל כל נקודה טובה משלמים בעולם העליון שכר אין סוף, עיין לא ראתה אלקים זולתיך וגו', ומקבלין עולמות שלימות בזכות התורה והמצוות שזוכין לעשות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוף עוקצין), עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשר עולמות, וכן מבואר בתיקוני זוהר (הקדמה דף י"ד): הלומד מסכת חדא, נותנין לו עלמא חדא וכו', עיין שם, שעל כל מסכת שלומד מקבל עולם שלם, נמצא כשאדם זוכה למדת ההתחדשות, וחוטף בכל יום כמה נקודות טובות מיהדותו, אין חקר לנכסים קדושים שירכוש לעצמו, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, רק משגיח היטיב על כל יום ויום של חייו, למלאות אותו עם הרבה נקודות טובות של קדושת יהדותו, ואז יזכה ליהנות מפרי מעשיו, ולהתענג על נועם זיו השכינה, אשרי לו

ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית כ"ג) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה, ודקדק רש"י ז"ל בשם חכמינו הקדושים, למה נאמר שנה בכל כלל וכלל, לומר לך, שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' וכו', שני חיי שרה, כולן שוין לטובה, עיין שם, ומבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות תפילין הלכה ה' סי' ל"ח) שבפסוק זו מרומז הלימוד הנ"ל של התחדשות, כי זהו עיקר השלימות, שיתחיל לחיות חיים חדשים בכל עת, ואפילו כשמגיע לימי זקנה יהיה בעיניו עדיין יניק לגמרי, וכאלו לא התחיל לחיות ולעבוד את ה' כלל, רק יתחיל לחיות בעבודתו יתברך בכל פעם מחדש, וזהו בת ק' כבת כ', בת כ' כבת ז', שני חיי שרה, כולן שווין לטובה, כי אינו אובד שום יום מימי חייו בלי תוספת קדושה וחיות אמיתי, ושרה אימנו הוריש לנו מדה זאת של התחדשות, שנזכה לחיות חיים חדשים בכל עת, ולמלאות ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים.

והנה על פי זה, נוכל להבין טעם מתוק בדברי המדרש בפרשת השבוע (בראשית רבה פרשה נ"ח סי' ג') רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם, ביקש לעוררן, אמר, מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא תבוא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכו' וז', ותמלוך על ק' וכו' וז' מדינות, עיין שם, והדבר פלאי, מהו הקשר ביניהן, ולמה דייקא בדבר זה ביקש רבי עקיבא לעוררן מן השינה, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין בטוב טעם ודעת, כי הנה כשרבי עקיבא ראה את הצבור ישנים בשעת הדרשה, הבין שחסר אצלם מדת ההתחדשות, ונתיישן אצלם עבודתם, וכמובא בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס') כי יש בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם, ועוסקים בתורה ובתפלה, אף על פי כן, כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, כי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה, עיין שם, ולכן רצה רבי עקיבא לעורר אותם משינתם, ולהכניס בהם מדת ההתחדשות, ועל כן ענה ואמר להם, מה ראתה אסתר שתמלוך על קכ"ז מדינות, מחמת שהיתה בת בתה של שרה שחיתה קכ"ז שנה, כי ענין מלכותה של אסתר על קכ"ז מדינות, היתה מתן שכרה על עוצם מסירת נפשה בשביל קדושת שמו יתברך, ובשביל התורה הקדושה, ולכן קיבלה שכרה ברוחניות בגשמיות, שמלכה על קכ"ז מדינות, שהם העולמות הקדושים שנבראו בכח עבודתה ומסירת נפשה, והיא למדה את זאת משרה זקנתה, שחיתה קכ"ז שנה, והיו כולם שווין לטובה, עם התחדשות עצומה

בכל יום ויום, ולכן דייקא עם לימוד זאת ביקש רבי עקיבא לעורר את העולם משינתם, כי גילה להם איך בכח התורה והמצוות שלהם, יכולים לרכוש לעצמם מדינות ועולמות שלימות ברוחניות אלקותו יתברך, וחבל להם מאד לפטור ימיהם ושנותיהם בשינה שלא לצורך, ובשמעם זאת בוודאי נתעוררו מיד משינתם, כי הבינו את עוצם יקרות וחשיבות כל רגע ורגע בעבודת השם יתברך, ובלימוד תורה הקדושה, ועשו התחלה חדשה בעבודתם כראוי, והשם יתברך יזכינו לחדש עצמינו בעבודת השם יתברך באמת, ונזכה למלאות כל ימינו ושנותינו בתורה ותפילה מצוות ומעשים טובים, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת חיי שרה ה'תשס"ז

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהו' בעטלירם מעשה י"ג דף תמ"ז, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, אחר כך חזר ובלה הלחם אצלם, והתחילו לילך ליישוב, עד שבאו לאיזה דרך, והלכו על אותו הדרך עד שבאו לאיזה כפר, ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם, וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם כן, כי עיקר הדאגה שלהם היה שיהיה להם אוכל ופרנסה רק לאותו יום, ולא בלבלו את עצמם מיום לחבירו כלל, וכמו שפעם אמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' רמ"ח), שטוב היה להאדם, שיבחר לו איזה מקום וישב שם יומם ולילה, ויעסוק בתורה ותפלה ועבודת ה', וכשצריך לאכול ירוץ לתוך איזה בית, ויקח שם בחיפזון איזה חתיכת לחם וכיוצא להעביר רעבונו, ואחר כך יחזר לעבודתו, עיין שם, וכך היו כמה מגדולי אנשי שלומינו נוהגין, שלא בלבלו את עצמם מיום לחבירו כלל, רק עסקו בקביעות בעבודת השם יתברך, וכשנעשו רעבים נכנסו לאיזה בית וביקשו אוכל, ואחר כך חזרו לעבודתם, והוא מדריגה גדולה בכטחון, וכמובא בספר המדות (אות בטחון חלק שני סי' ב') מי שנשמר מהרהורי עבודה זרה, זוכה בכל פעם לבטחון עד שאינו דואג מה יאכל למחר, והוא

במדרגת "ברוך ה' יום יום", ועל ידי זה הקדוש ברוך הוא לא הביט און ולא ראה עמל בו, וכל הנוגע בו כאלו נוגע בבית עינו, עיין שם.

והיו מחזירים על הפתחים, וראו שזה טוב לפניהם, כי כן מבואר בשולחן ערוך (יורה דעה הלכות צדקה סי' רנ"ג) שמי שאין לו במה להתפרנס, מותר לו לחזור על הפתחים, ולקחת מן הקופה של צדקה.

ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד, כי זהו מעלת נקודת החבר, שהזהירונו עליה רבינו"ל ביותר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ד), שיהיה לאדם חבר טוב, שיכול לדבר עמו תמיד בעבודת השם יתברך, וכל אחד יקבל את נקודת חברו, בבחינת "ומקבלין דין מן דין", וכן אומר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ד'), טובים השנים מן האחד וגו', כי אם יפלו, האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו, וחבר טוב הוא אחד מן היסודות בעבודת השם יתברך.

ועשו להם שקים (שקורין מארבים) גדולות, והיו מחזירים על הפתחים, כי היה נצרך להם "שקים", לשון רבים, היינו שני שקים, אחד בשביל הכסף והאוכל שקיבלו, ואחד בשביל הביזיונות שקיבלו, וכמו שהזהיר הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע את בניו, בשעה שסיבכו בעיירות לקבץ נדבות אחינו בני ישראל לצדקה, שיהיה תמיד עמהם שני כיסים, אחד בשביל כסף, ואחד בשביל ביזיונות, כי מי שמחזיר על הפתחים, והולך לקבץ נדבות מאחינו בני ישראל, בעל כרחו צריך לסבול ביזיונות ושפיכות דמים מאינשי דלא מעלי, מבעלי גאווה שאינם רוצים לתת צדקה, ומבזים את העניים ואת הנשברי לב, והרה"ק מצאנז זי"ע היה חידוש נורא במצוות צדקה, והיה מחלק כל הונו ורכושו מדי יום ביומו בשביל עניים ונצרכים, והיה גם לווה סכומים אדירים מן העשירים, ומחלק הכל לצדקה, ואם קנתה אשתו איזה בגד חדש או נעליים חדשים בשביל הילדים לכבוד יום טוב, היו הילדים מחביאים אותם ממנו עד יום טוב, כי ידעו שאם היה רואה אצלם איזה בגד חדש או נעליים חדשים, היה מיד מחלק אותם לצדקה, והיה דרכו לומר לבניו, עליכם כבר ירחמו אחרים, אבל על אלו העניים אין אף אחד שירחם, ואני מוכרח לדאוג לכל צורכיהם, ולכן היה מזהיר תמיד לאלו שהולכים לקבץ נדבות, שיהיה להם שק מיוחד בשביל ביזיונות, כי יש הרבה עשירים בעלי גאווה, שמבזים מאד את העניים, וצועקים עליהם "לך לעבוד", או מבקשים מהם "כתב המלצה", כאילו רוצים לתת להם איזה סכום גדול, ואחר כך, כשראו ההמלצה, נותנים להם איזה מטבע קטנה, נמצא שבשביל מטבע קטנה, ביזו בן אדם ושפכו את דמיו, שהוא עוון חמור מאד,

או לפעמים צועקים העשירים, "אתה כבר העשירי שבא אלי היום", ובמקום לשמוח שהשם יתברך שולח לו עניים לזכות אותו במצות צדקה, וכמו שכתוב בזוהר (וירא ק"ד.) שמי שהקדוש ברוך הוא אוהב, שולח לו עני לזכות בו, במקום זה הוא צועק עליו שהוא כבר "העשירי", ומי ביקש ממנו לתת נדבה גדולה לעני אחד, ולהחזיר פני שאר העניים ריקם, יותר טוב לקחת את הסכום כסף שיש בידו, ולחלק אותו לעשר או למאה חלקים, ולתת לכל אחד משהו, מלהשיב פני עני ריקם, כי אסור להחזיר עני ריקם, אלא צריכין לתת לו אפילו סך קטן, ולפייס אותו, אבל לא לגרש אותו עם ביונות חס ושלום, ולכן היה הרה"ק מצאנו זי"ע תמיד מזהיר למקבלי צדקה שיהיה להם כים מיוחד בשביל ביונות, כי הוא כמעט מן הנמנע שלא יקבל אדם ביונות בשעה שהולך לקבץ צדקה, וכשהוא מוכן על זה מקודם, לא יבוא לשנוא שום בר ישראל מחמת זה חס ושלום, והשם יתברך יזכינו לעסוק בצדקה וחסד תמיד, ונזכה להמשיך על נשמות ישראל כל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה לראות בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת חיי שרה ה'תשס"ז

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ער"ב המדבר ממעלת "היום", עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (תהלים צ"ה) היום אם בקולו תשמעו, זה כלל גדול בעבודת השם, שלא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום, הן בעסק פרנסה והצטרבותו, צריך שלא יחשב מיום לחבירו כמובא בספרים, ובן בעבודתו יתברך לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי כשרוצין לכנס בעבודת ה', נדמה להאדם כאלו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לישא משא כבד כזו, אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום, לא יהיה לו משא כלל, וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום, לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכוונה וכבד כראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם

אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי, היום אם בקולו תשמעו, 'היום' דייקא, והבן, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר הצלחת האדם בכל עבודותיו, ובפרט בעבודת השם יתברך, בלימוד התורה ובעסק התפילה, כשאינו משים לפני עיניו אלא אותו יום שהוא עומד בו בלבד, ואינו דוחה מיום לחבירו כלל, כי אחד מתחבולות היצר הרע לפתות את האדם לדחות עבודתו תמיד ליום המחרת, ואומר לו, מחר תתחיל ללמוד בהתמדה, מחר תתחיל להתפלל בכוונה, אבל היום כבר לא כדאי לך, וכן ביום המחרת הוא בא עם אותו תחבולה, היום לא כדאי לך, מחר תתחיל, וכך הוא דוחה אותו מיום ליום, עד שלבסוף אינו עושה כלום, אבל האדם צריך להיות גיבור חיל כנגדו, ולומר לו להיפוך, מחר אני אציית לך, ומחר אעשה כרצונך, היום אני אלמוד והיום אני אתפלל, וכן ביום המחרת להגיד לו אותו דבר, מחר אציית לך, מחר אעשה כרצונך, היום אני אלמוד והיום אני אתפלל, וככה לדחות אותו מיום אל יום, עד שיסתלק ממנו לגמרי, שזהו מה שנאמר אצל מלחמת עמלק (שמות י"ז) צא הלחם בעמלק "מחר", היינו צא הלחם עם היצר הרע הנקרא עמלק, שתמיד אומר לך "מחר", צא הלחם עמו, וגם אתה תאמר לו "מחר", היינו מחר אעשה כרצונך, אבל היום אני מוסר להשם יתברך, לעסוק בעבודתו יתברך, ועל ידי זה יזכה אדם לינצל כל יום ויום שלו, ולמלאות אותו עם כל טוב אמיתי ונצחי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (בראשית כ"ד) ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, ואיתא בזהר הקדוש (חיי שרה קכ"ט). מהו הלשון "בא בימים"? שאברהם אבינו בא לעולם העליון עם כל הימים שלו מלאים ושלימים, כי זהו גילוי הנ"ל של רביז"ל על הפסוק "היום" אם בקולו תשמעו, שצריכין לשמע בקול ה' "היום" דייקא, ולא לדחות מיום לחבירו כלל, ואזי האדם זוכה לבא עם כל הימים שלו, כי זוכה למלאות כל יום ויום עם כל טוב אמיתי ונצחי, ואינו אובד אף אחד מימיו כלל, וזוה מונח כל עיקר ברכתו של אדם, וכמו שכתוב "וה' ברך את אברהם בכל", כי אין עוד ברכה כזה, כשאדם זוכה למלאות כל יום ויום מימי חייו עם דביקות השם יתברך, וזה עיקר הונו ורכושו לעתיד לבא ולחיי עולם הבא, וזה נקרא זקן ושבע ימים באמת, אשרי הזוכה לזה.

ורש"י פירש, וה' ברך את אברהם בכל, בכ"ל עולה בגימטריא ב"ן, עיין שם, ואיתא בבעל הטורים, שזהו הרמז בא ב"ימים", כי ימ"ם בגימטריא ק', כי למאה שנה נתברך בהולדת יצחק, ושואל המהר"ל מפראג ז"ל בפירושו "גור אריה" על התורה, למה לא כתיב "בן" בפירוש, רק בדרך רמז ש"בכל" בגימטריא ב"ן? ומתריץ, שבתוך ברכת ה"בן", כלול "כל" הברכות, עיין שם, כי הבן החשוב, ההולך בדרך אביו ובדרך רבו, שגם כן נחשב כמו אבא, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין י"ט:): כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, בן כזה נחשב "כל", ובתוכו כלול כל הברכות, ועל דרך שאומר רביז"ל (ספר המדות אות בנים סי' מ"ב) בנים הטובים רפואה גדולה לאבות, כי עד שלא היה לאברהם בן, לא היה נחשב לו לכלום כל הברכות שברכו, וכמו שאמר (בראשית ט"ו) ה' אלהים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי וגו', ופירש"י, ערירי לשון חורבן וכו', אבל עכשיו שהיה לו בן, היו כל הברכות כלולות בו, ולא קודם לכן, ולכך כתיב "וה' ברך את אברהם בכל", על ידי שנתן לו בן, והבן.

והנה ב"ן גם בגימטריא אליה"ו, ויש לומר הרמז בזה, כי הנה אצל התגלות אליהו לפני ביאת המשיח, כתיב (מלאכי ג') הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, שאליהו יבוא לעשות שלום בעולם (ערוך פרק ח'), ואז ישיבו לב אבות ובנים ביחד, ויהיה השלום הנפלא בעולם, ובזה מונח את כל הברכות, וכדברי המהר"ל הנ"ל, כי כשבן הולך בדרכי אביו ובדרכי רבו, ומכבדם כראוי, וממשיך את דרכם הקדוש בעולם, בזה מתרבה כל הברכות, והיא עיקר הגאולה, והשם יתברך יזכינו לראות נחת דקדושה מכל בנינו ויוצאי חלצינו, ונזכה לראות בהתגלות אליהו ובביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

